

[Aksel Larsen.]

med en tredobling af beboernes eget indskud — fra ca. 3.600 kr. i begyndelsen af 1964 til ca. 10.000 kr. efter det forelagte boliglovforslag — vil hurtigt fjerne den betydelige del af efterspørgslen efter nye, moderne lejligheder, der stammer fra den mindrebemidlede del af befolkningen. De mindstbemidlede familier er jo på grund af rentestigningen for længst sat udenfor i den kolde sne — ledsaget af et enigt folketings varme sympatitilkendegivelser! Kun mere velstående vil fremover kunne betale de store huslejer og indskud.“

Tilhængerne af rentekapitalens fri spil vil jo helst få folk til at tro, at det er noget helt andet end renten, der er skyld i huslejestigningerne, og derfor taler de meget om de store arbejderlønninger og om lønglidningen i byggefagene. For om muligt at få denne snak til at standse, lad os så se på kontrollerbare beregninger over, hvorledes omkostningerne ved fremstilling af en lejlighed på 85 m² ved det sociale boligbyggeri i Københavns amt fordeles sig. Vi sammenligner året 1950 — dengang var der endnu billige statslån — med året 1960 og året 1965. Det viser sig, at lejligheden i 1950 kostede reelt ca. 27.000 kr. at opføre, i 1960 var de reelle omkostninger 40.000 kr., og i 1965 vil de være ca. 57.000 kr. Men kurstabene ved optagelsen af lån bringer omkostningerne op på følgende tal: i 1950 27.600 kr., i 1960 49.000 kr. og i 1965 80.700 kr.

Grundudgiften er på de 15 år steget fra 2.600 kr. til 11.400 kr., arbejds lønnen fra 8.100 kr. til 17.500 kr., materialer er steget fra 16.500 kr. til 28.200 kr. og kurstabet fra 400 kr. til 23.600 kr. Udtrykt i procenter af de samlede omkostninger ved bygning af lejligheden fordeles det sig sådan:

	Grund	Arbejds løn	Materialer	Kurstab	I alt
1950	9%	30%	60%	1%	100%
1960	9%	26%	46%	19%	100%
1965	14%	22%	35%	29%	100%

Skyldige i de høje byggeomkostninger og dermed den høje husleje er altså grundspekulationen og navnlig det vanvittige renteniveau. Vil man have yderligere vidnesbyrd, så lad mig citere, hvad man kunne læse i Fyns Tidende den 27. januar i år:

„Paradoksalt nok kræver udviklingen, at vi bygger dårligere boliger. Kurstabene har

efterhånden nået sådanne højder, at det er økonomisk uforsvarligt at bygge gode og rummelige boliger, hvis merpris alligevel i sidste ende skal betales af „den lille mand“.

Det var landsrettsagfører Raymond Jørgensen, forretningsfører i Næsby Boligselskab, som ved selskabets rejsegilde i går på den tredje boligblok med 34 lejligheder i Skovparken ved Fuglsang kom med de skarpe udtalelser. — „Vi må se i øjenene, at lejlighederne i de to sidste af de i alt fem blokke nødvendigvis skal have færre kvadratmeter, for at vi kan komme ned til den husleje, folk har råd til“, fortsatte Raymond Jørgensen.

At det er forkasteligt ud fra rent menneskelige hensyn at gøre lejlighederne mindre og dårligere, vil forhåbentlig enhver i folketinget erkende. At det er økonomisk tosset, bør man også være klar over. Der skal nemlig en nedskæring med et uforholdsmæssigt antal kvadratmeter til, for at det kan bringe huslejen nævneværdigt ned. I hovedstaden var i 1960 en 4 værelses lejlighed kun 29 pct. dyrere end en etværelses og kun 22 pct. dyrere end en 2 værelses. Men så langt er vi kommet med den høje rente og de store kurstab, folketinget har tilladt, at man for overhovedet at holde huslejen nede på et niveau, folk med en arbejderindtægt kan betale, må gribe til den kostbareste af alle besparelsesforanstaltninger: at skære boligarealet ned.

Derfor er det fremfor alt nødvendigt at nedsætte boligbyggeriets finansieringsomkostninger, og derfor fremsætter vi vort lovforslag om oprettelsen af en boligfond, hvis formål skal være at bringe renten af lån til boligbyggeriet ned. Vi går ud fra, at renteniveauet for boligbyggeriet ikke behøver at følge den almindelige markedsrentes niveau og svingninger, men at samfundet på dette begrænsede omend store område kan sikre en lavere rente.

Vi går ikke ud fra, at et sådant betydeligt fremskridt kan fås gratis. Vi ved, at et forøget og billigjort kvalitetsbyggeri af boliger er ensbetydende med et større samfundsmæssigt forbrug på dette område. Vi er, som jeg tidligere har sagt, senest i oktober 1964 her i folketinget, klar over, at i det lange løb kan vi ikke tillade os at have et større forbrug, end produktionen og produk-